

# Kirkebladet

## Ærø



Nr. 2 · juni-juli-august · 2008

# JANET LIGAARD SKRIVER

## Vi vil fred her til lands...

Sidste sommer holdt vi ferie på Bornholm. Selvom vejret ikke var specielt varmt, så nød vi det i fulde drag. Cykelture langs vandet og gennem hyggelige, små byer. Hammershus, Rokkestenen, Dueodde. Overalt foldede Bornholm sig ud i al sin pragt, lys og venlig og helt anderledes.

En solskinsdag var vi en tur i Gudhjem, og der besøgte vi Oluf Høst – muséet. Et sted i huset skrattede lyden fra en film med den berømte maler, som fortalte om sin kunst. Han brød sig overhovedet ikke om sommerens farver, brummede han. Der var ganske enkelt for meget grønkål.

Efter det kunne jeg se grønkål overalt i den bornholmske sommer – græs, træer og buske havde netop den dér grønkålsfarve. Han havde ret, men for mig var det grønne noget andet end kål, det var højdepunktet af vækst og frodighed.

Når pinsen falder et stykke ind i juni, har vi en højtid, hvor vi kan samles om sommeren. Både påske og pinse ligger som regel tættest på forår, og jul hører vinteren til. Til gengæld har vi jo så Sankt Hans. Den fejrer vi ikke i kirken. Men det er alligevel en spændende tid, et særligt højdepunkt på året, hvor vi har lejlighed til at fejre lys, liv og sommer.

Sankt Hans er sommerens zenit, den er det tidspunkt på året, hvor alt det levende og lyse er på sit højeste. Hvor alt omkring os er i vækst og fuldt flor. Hvor det er som om intet kan standse de gode kræfter. Væk er efterårets falmen, væk er vinterens mørke og dvale. Væk er forårets tålmodige venten. Sankt Hans er nu. Den lyseste, stærkeste og allerfineste aften. Hvor vi tænder bål og lader ilden og varmen være vores hilsen og hyldet til alt det lyse.

Sankt Hans aften brænder vi også en heks af. For når vi fejrer sommeren og de gode kræfter, ligger det også lige for at markere, at vi tager afstand til alt det onde. Og

det gør vi så ved at sætte en heks på bålet, brænde hende af og lade hende fare til Bloksbjerg. Sådan jager vi mørket på flugt.

I dag er det onde for os ikke knyttet til forestillinger om hekse, trolde og anden overtro. I dag hos os har mørket fået andre navne og andre skikkelser. Når vi brænder heksen af på bålet, gør vi det symbolsk. For vi ved godt, at det ikke er så enkelt endda at slippe af med det onde. Det gør vi ikke ved at skille os af med nogen. Det er ikke gjort med at sende nogen på bålet og til Bloksbjerg. Nissen, eller heksen, flytter, om jeg så må sige, med. Alligevel er det vigtigt at sige fra og træde imod, når mørke og ondskab sniger sig ind.

Men det er ikke altid, vi får sagt eller gjort noget. Vi vælger vores kampe med omhu, siger vi. Bare det ikke får os til at lade som ingenting og lukke vores øjne og ører, dér hvor der står noget på spil.

Mange gange er det lettest at vende ryggen til og lade som ingenting. Sådan er det også, når det handler om børn. De skal jo lære det, siger vi, når de ryger i totterne på hinanden eller når nogen bliver holdt udenfor. De må jo lære at sige fra og finde ud af livet selv.

Det er der også noget rigtigt i. Men det kan blive en sovepude for os. Så vi glemmer, at vores børn også lærer af, hvad vi lader passere. Vi har stor magt og indflydelse på vores børn. De lærer af at høre, hvordan vi taler om andre. De lærer af, hvilken opførsel vi accepterer og ikke accepterer.

Vi er alle sammen afhængige af, hvordan spillereglerne nu er, dér hvor vi færdes. Vi er selv med til at sætte dem. Og vi kan gøre noget, vi kan gøre en forskel. Gøre livet en lille smule lettere og lysere for hinanden. Banalt, men basalt. Være med til at bane vej for venlighed og forståelse, dét at blive set og hørt og regnet med. Alt dét, som bygger os op og som gør, at vi føler os som levende mennesker.

Vi kan gøre noget ved at bekæmpe ligegyldighed, når vi møder den, hvad enten det er hos os selv eller andre. Vi kan kalde mørket ved dets rette navn, så det ikke mere kan gemme sig. Når det er kommet ud i lyset, mister det sin magt. Når vi tør tale frit og åbent, mister det sit greb om os.

I er verdens lys, sagde Jesus engang til mennesker. Og at vi ikke skal sætte vores lys under en skæppe. Men tværtimod lade det skinne. Sådan kan vi gå dagen, sommeren - og resten af tiden - imøde!

*Janet Cecilie Ligaard*



*Janet Cecilie Ligaard.*

*Janet Cecilie Ligaard sognepræst i Rise siden september 1997.*

*Konstitueret sognepræst i Oddense-Otting, Viborg Stift 1996-1997.*

*Cand.theol. fra Århus Universitet 1995. Speciale om Søren Kierkegaards politiske og kulturelle samtidskritik.*

*Født 1967 i Krstrup, Randers.*



## HVAD GØR MAN?

### Ved FØDSEL

Fødselsanmeldelsen skal være kirkekontoret ihænde i det sogn, hvor moderen bor senest 2 hverdage efter fødslen. Medbring: Forældrenes vielsesattest og fødsels- eller dåbsattester. Er barnet født uden for ægteskab: Moderens fødsels- eller dåbsattest, evt. separations- eller skilsmissepapirer.

### Ved DÅB

Henvendelse til en af præsterne. Medbring: Oplysning om barnets navn og om hvor fødslen er anmeldt, forældrenes dåbsattester og evt. vielsesattest, samt navn og adresse på mindst 3 faddere og tidspunkt for barnedåben.

### Ved BRYLLUP

Henvendelse til den præst, der skal forrette vielsen.

### Ved DØDSFALD

Henvendelse under alle omstændigheder til kirkekontoret, hvor man vil være behjælpelig med at udfylde de fornødne papirer. (Herfra sørger man desuden for anmeldelse til folkeregister, skifteret og socialudvalget – af hensyn til udbetaling af begravelseshjælpen).

Der er mulighed for at blive begravet/bisat fra sognets kirker eller kapel.

### Kirkebilen

Ring 20 40 96 90

– Ole's Taxi

Kirkebilen er gratis for dig, som gerne vil i kirke og behøver transport. Husk at bestille lørdag inden kl. 18.00.

Opmærksomheden henledes på, at hyrevognssituationen på Ærø ved redaktionens slutning er uafklaret, og der derfor kan være ønsker om transport, der ikke vil kunne imødekommes på grund af travlhed.

## SIDEN SIDST

### Døbte:

Caroline Erika Albertsen,  
Frederiksbergvej 25.  
Clara Skjærbæk Kildegård,  
Ll. Risemarksvej 1.

### Begravede:

Karen Anna Pedersen,  
De gamles Hjem,  
St. Rise Landevej 6.  
Ida Cæcilia Rasmussen,  
De gamles Hjem,  
St. Rise Landevej 6.  
Carl Rasmus Hansen,  
De gamles Hjem,  
St. Rise Landevej 6.

## BØRNESIDE

Redaktionen af det fælles kirkeblad for hele Ærø vil gerne udvide læserkredsen betydeligt. - Det kan evt. gøres ved, at også børn og unge »lige skal se« i bladet, om der sker noget, der kunne interessere dem i retning af musikarrangementer, konkurrencer, ture, en god historie eller noget helt andet.

Redaktionsgruppen efterlyser derfor én eller flere ildsjæle, som i samarbejde med nogle allerede interesserede kolleger vil stå i spidsen for denne side, som i princippet henvender sig til alle børn på Ærø.

Vi ønsker at »slå på tromme« for kommende børnearrangementer, følge op med billeder og omtale fra allerede afholdte arrangementer osv osv. - Kun fantasien sætter grænser. Så har du kameraet, lysten, energien og frem for alt en evne til at kommunikere med børn, har du nu muligheden for at medvirke til at styrke forbindelsen mellem kirke og hjem.

PPS! Hvis du mener, din nabo kunne være én af de efterlyste, så lad navnet sive til redaktionen (diskretion en æressag!!)

PPS! Hvis du er lærer eller leder, har du måske en klasse eller gruppe, som under din vejledning kunne »redigere/skrive« siden i en periode.

PPS! Hvis du mener, du bare er den fødte redaktør af børnesiden i Ærø kirkeblad, giver redaktionen kaffe - når du har den første side klar til trykning!

*Steen Felter (Medlem af menighedsrådet i Rise).*

## KIRKEKAFFE

Husk der er kirkecaffe den første søndag i hver måned. I den kommende tid vil der være kirkecaffe søndag den 1.juni, søndag den 6.juli samt søndag den 3.august.

## FERIE OG FRIWEEKEND

Præsten holder ferie 28. juli-11. august, samt friweekend 23.-24. august.

## KONCERTER I RISE KIRKE

*Lørdag den 6. juli kl. 16.00.*

### Gentlemen of Jazz

Koncert med jazzkvartetten »Gentlemen of Jazz«. Kvartetten spiller i den gamle New Orleans stil, og melodierne er taget fra den amerikanske gospeltradition og fra den danske salmebog, melodier som de fleste har hørt, og vil genkende med stor glæde. Der vil blive fortalt om musikken undervejs i koncerten, samt fortalt om komponister og historien om New Orleans musikkens opståen i Amerika.

*Torsdag den 24. juli kl. 19.30.*

### Jens E. Christensen, Orgel

Koncert med organist Jens E. Christensen, København. Jens E. Christensen er til daglig organist i Vor Frelzers Kirke på Christianshavn, og han har derudover i mange år været lærer på konservatoriet. Han har spillet koncerter i Europa, USA, Japan og Rusland, samt foretaget flere indspilninger af orgelmusik. Jens E. Christensen vil ved koncerten i Rise Kirke spille orgelmusik af bl.a. Franck, Gade, Hartmann og Brahms.

Der er som sædvanlig fri entré til koncerterne i Rise Kirke men kollekt ved udgangen.



## DOMORGANIST BESØGER IGEN SØBY

Den mangeårige nu afgåede præst Kathrine Østergaard-Jensen kan fortælle om dengang Flemming Dreisig var organist i Søby og fik sit barn døbt i forbindelse med en fjernsynstransmitteret gudstjeneste; han havde ikke fået en vikar til at spille i stedet for, så han kunne koncentrere sig om at deltage i barnedåben som forælder; nej, efter at han havde spillet til salmen før barnedåben gik han stille og roligt op og var med ved døbefonten, hvorefter han gik ned og fortsatte med at spille under resten af gudstjenesten. Men hvorfor også have vikar på, når man selv er en af de dygtigste af landets organister?

Flemming Dreisig blev allerede i 1965 optaget som studerende på det Kongelige Danske Musikkonservatorium i København, hvor han studerede orgelspil hos blandt andre professor Grethe Krogh. Efter at have studeret i Paris 1970-71 hos bl.a. komponisten Jean Langlais, havde Flemming Dreisig debut fra solistklassen i København i 1972. Samme år blev han ansat som domorganist i Maribo Domkirke, et embede han havde indtil 1975. I 1973 blev han, som den hidtil yngste, udnævnt til pro-



Domorganist ved Vor Frue Kirke Flemming Dreisig giver koncert i Søby Kirke i sommer.

# SØBY SOGN

fessor i orgelspil ved Musikkonservatoriet i København, i hvilken stilling han virkede og uddannede talentfulde organister indtil 1988. Sideløbende hermed var han organist ved Helligaandskirken i det indre København.

Men så var Flemming Dreisig, som så mange andre, blevet tiltrukket af det idylliske Ærø, hvorfor han i 1989-92 slog sin folder som organist i Ærøskøbing Kirke. Efter en afstikker til Vendsyssel (Løkken) vendte Dreisig tilbage til Ærø som organist i Søby 1994-95. Efter i 8 år at have været organist i nok et naturskønt område af Danmark, nemlig i Rønne på Bornholm, blev Flemming Dreisig i 2003 ansat i sit nuværende embede, som organist ved Københavns Domkirke (Vor Frue). Flemming Dreisig og hans ærøske kone har i øvrigt et hus i Nørregade i Ærøskøbing, som de er i fuld gang med at istandsætte og indrette.

Der er vist ingen tvivl om at Dreisig er en kunstner indenfor sit felt som musiker; derudover fortæller hans venner, at han som privatperson er et charmerende og imødekommende menneske med et godt humør.



## NYT EMBEDSSTEMPEL

Biskop Kresten Drejergaard har godkendt vores nye embedsstempel tegnet af Karsten Hermansen, Marstal. Det illustrerer de to kirketårne i Bregninge og Søby. Stempellet vil pryde alle officielle papirer såsom dåbs-, navne- og dødsattester.

Det gamle, der var tegnet af Alan Havsteen-Mikkelsen, går nu på museum i præstegårdens arkiv.

## SOGNEPRÆSTENS FERIE OG FRIDAGE

Sognepræsten har ferie 7. juli - 1. august. Janet Ligaard, Rise, passer embedet, telefon 62 52 15 47. Friweekend 23.-24. august. Lars Ole Gjesing, Ærøskøbing, passer embedet, telefon 62 52 11 72.

## ARRANGEMENTER I SØBY SOGN

*Søby Kirke den 27. juli, kl. 9.30.*

### Ærø Single-Folk-Festival

Singlefestivalen i Søby afsluttes med gudstjeneste i kirken inden alle uden-øes tager afsted. Musikken leveres af festivalens deltagere og prædikant og liturg er tidligere sognepræst Kathrine Østergaard-Jensen.

Hele weekenden vil Søby svinge med masser af musik og mange gæster. Det hele kulminerer i en festlig gudstjeneste i kirken, hvor musikerne fra festivalen leverer musikken og mange fra festivalen deltager. Alle de tilreisende kan nå færgen kl. 11.10.

### Søby Havn

*søndag den 31. august, kl. 14.00.*

### Gudstjeneste

Der vil blive afholdt en fællesgudstjeneste i Bregninge-Søby Pastorat på Søby Havn i forbindelse med den årlige Ø-Havets Dag, hvortil hele øen selvfølgelig inviteres til at deltage. Vore menighedsråd i Bregninge og Søby har i år valgt at flytte sensommermødet fra Bregninge præstegårdshave og tilslutte sig arrangementet Ø-Havets Dag, der er fælles for hele Ærø. Vi vil afholde gudstjeneste på havnen med Søbykoret og vores organist ved klaveret. Paul Nedergaard er oprindeligt uddannet fra konservatoriet med klaver som hovedinstrument, så vi vil transportere kirkens klaver ned på havnen og holde kirke dér. Vores kirkesanger Birthe Henriksen og Søbykoret vil lede salmesangen og der vil også være overraskende indslag.

I tilfælde af regn rykker vi indenfor, så vi har en nødplan klar.



## KONCERTER I SØBY KIRKE

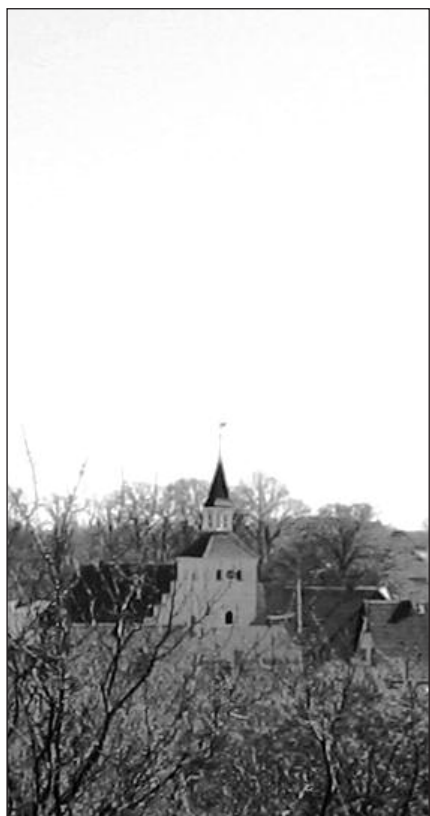
22. juli kl 19.30.

### Flemming Dreisig, orgel

Til koncerten i Søby Kirke spiller Flemming Dreisig musik af gamle mestre som Bach og Mozart, samt det helt nye værk »Toner i akvarel (2)«, skrevet i 2005 af den nulevende norske komponist Sverre Eftestøl. Koncerten er støttet af Voderup Fonden.

Der er gratis adgang til koncerten, men der er mulighed for at lægge nogle penge i kollekt i kirkebøsser efter koncerten, for de der måtte ønske det.

*Paul Nedergaard  
(organist ved Søby Kirke).*



»Læs din Bibel fra Alpha til Omega« er nået til vejs ende efter 7 år.

Når dette kirkeblad udkommer er gruppen efter 7 års læsning færdige med Bibelen. Derudover har vi læst alle de skrifter, som kaldes De Apokryfe. De blev ikke optaget i Den Lutherske autoriserede Bibel. Det er bla. Judits Bog, Esters Bog, Tobits Bog og Makkabæer Bøgerne. De meget omtalte Thomas- og Judasevanglier blev også bestilt hjem og læst med stor interesse. For hver eneste skrift er der blevet lavet en oversigt med de vigtigste overskrifter, såsom oprindelse, forfatter og særkende.

Her ved vejs ende må vi sige, at gruppens medlemmer er blevet meget sammentømrede og det er nu på tide at afslutte og forhåbentlig åbne op for noget nyt. I lange perioder har vi mødtes hver 14. dag. Læsegruppen er skrumpet ind til 5 deltagere, flere er fraflyttet øen og 2 er døde. Undervejs har vi annonceret om læsedagene; men mange har nok synes, at det var for svært at hoppe ind midtvejs i forløbet.

Efter vi startede i 2001 er sådanne læsegrupper opstået mange steder i landet. Det må ses som et udtryk for den interesse, der er i disse år for at læse HELE Bibelen i sammenhæng.

Hvad det næste bliver vil sognepræsten drøfte i samarbejde med menighedsrådene og det vil selvfølgelig også blive annonceret.

## AFSKED MED KIRKESANGERNE...

Bededag tog vi afsked med vore to dygtige kirkesangere Henry Koba og Sofie Luntang-Jensen. De har kørt et flot parløb og har med deres gode stemmer og sikre optræden beriget gudstjenesten, ligesom de har været fyldt med ideer og inspiration til fornyelse. I deres tid har de sat kirkesangernes arbejdsvilkår på dagsordenen og mange har fået øjnene op for, hvor vigtig en del af gudstjenesten salmesangen er. Vi siger tak for godt samarbejde

og ønsker jer held og lykke på jeres videre færd.

## .. OG VELKOMMEN TIL NY KIRKESANGER(E)

1. maj sagde vi velkommen til vores nye kirkesanger ved Bregninge Kirke Birte Henriksen. Birthes stemme vil være de fleste kirkegængere bekendt da hun også er kirkesanger ved Ærøskøbing og Søby Kirker. Også Velkommen til Ruth Nøjgaard der bliver 1. vikar. Ruth er kirkesanger i Rise og Tranderup Kirker.

*Agnes Haugaard  
(Sognepræst i Bregninge).*

## FRA BREGNINGE MENIGHEDSRÅD

Som bekendt havde Folkekirkens Nødhjælp sogneindsamling søndag d. 3. marts. Vi var 6, som samlede ind i Bregninge Sogn. Vi vil sige tak for den venlige imødekommenhed, vi blev mødt med rundt om på vores tur, og tak for de 6.676,- kr., der kom i vore bøsser.

Første Påskedag var jeg så privilegeret at være med til at åbne Claus Bergs smukke gamle altertavle. Jeg må sige, at det er højtideligt, og jeg følte stor ydmyghed ved at røre ved det fornemme træ.

*Marietta Larsen  
(medlem af menighedsrådet  
i Bregninge).*

## KONFIRMANDLEJR

Den 4. april rejste 9 forventningsfulde konfirmander fra Bregninge Sogn samt 4 voksne mod Hald Præstegård ved Randers. Agnes Haugaard og sognepræst Lone Nyeng arrangerer hvert år en 3-dages konfirmandlejr. Sidste år var det i Bregninge, og nu i år altså i Hald. Efter ca. 4 timers kørsel var vi fremme ved Hald Præstegård, hvor vi gæstfrit blev modtaget, og vore unge mennesker hurtigt fik hilst på hinanden og var klar til at begynde en weekend, hvor temaet var »På rejse med Paulus«.

Den første aften så vi sammen filmen »Som ind i himmelen«, en



*Konfirmandlejr i Hald ved Randers, april 2008. Konfirmander fra Hald, Bregninge og Søby, samt præster, frivillige hjælpere fra Ærø, Hald og Kærby.*

smuk film, som passer godt ind i temaet: Tro, Håb og Kærlighed.

Anden aften var der aften gudstjeneste, hvor de unge deltog med læsning af Paulus' breve samt skuespil om Paulus' svære vej til at blive kristen.

Jeg tror helt bestemt, at alle var meget imponerede over de unges engagement. Aftenen sluttede i konfirmandstuen, hvor Tange læste »Snedronningen« af H.C. Andersen. Søndag morgen d. 6. April satte vi os efter morgenmad og afsked trygt til rette i vores minibus, hvorefter Tange satte kursen mod Faaborg.

Vi havde, mente vi, haft en helt igennem god og lærerig weekend. En stor tak til Søby Værft, der støttede hele turen økonomisk!

*Marietta Larsen (medlem af menighedsrådet i Bregninge).*

## SÅ HAR VI ÅBEN VEJKIRKE IGEN!

Hele året rundt fra kl. 8.00 – 16.00 står Bregninge Kirke åben for besøgende, der ønsker en stille stund eller vil tage vores smukke kirke i øjesyn.

I lighed med sidste sommer er vi en flok kirkeværter, der giver kirke-gæster et ekstra tilbud om en

personlig rundvisning. Ordningen kører kl. 12.00 – 16.00 alle dage i skolesommerferien fra 30. juni til 10. august – undtagen ved gudstjenester og andre kirkelige handlinger.

For første gang er Bregninge Kirke i år tilmeldt den landsdækkende vejkirkefolder (udgaven, der dækker Sjælland, Fyn og øerne). Folderne ligger fremme i våbenhuset til gratis afbenyttelse.

Vi kirkeværter håber på en lige så travl og spændende vejkirkesæson som sidste år og vil gerne pointere, at man ikke behøver at være turist for at dukke op til en rundvisning – ærøboer er hjertelig velkomne. Husk også at tilbyde udenøs gæster muligheden for en rundvisning.

Ved forespørgsel om guidning uden for skolesommerferien kontakt venligst enten Marietta Larsen på tlf. 62 58 15 47 eller undertegnede på tlf. 62 58 22 44.

*Annette Finnerup (medlem af menighedsrådet i Bregninge).*

## ER KIRKEN FOR SJOV?

Nej, men du kan få det sjovt i kirken.

Bregninge Menighedsråd indbyder hermed til orienterings- og

opstillingsmøde i Bregninge Sognegaard *tirsdag d. 9. september 2008 kl. 18.30 til 22.00.*

Menighedsrådet byder på aftensmad. Sæt allerede nu kryds i kalenderen og aftal tid med barnepigen. Nærmere omtale i næste kirkeblad.

*Bregninge Menighedsråd.*

## KONCERTER I BREGNINGE KIRKE

*Tirsdag den 1. juli kl. 19.30.*

**Ursula Bambuch, sang og Kevin Duggan, orgel.**

Koncert med sopranen Ursula Bambuch og organist Kevin Duggan.

*Mandag den 11. august kl. 19.30.*

**Karsten Hermansen, orgel.**

Koncert med organist Karsten Hermansen, Marstal. Koncerten byder på musik af bl.a. Bach og Franck.

Der er som sædvanlig fri entré til koncerterne i Bregninge Kirke men kollekt ved udgangen.

*Claus Bendix  
(Organist i Bregninge kirke).*

# TRANDERUP SOGN



## EN NY KIRKEKLOKKE

»Kirkeklokke, ej til hovedstæder støbtes du, men til den lille by«

Tranderup Kirke har to klokker. Den store klokke, der bærer årstallet 1566 – en lille klokke, der blev omstøbt i 1732, og derefter fra 1734 anbragt ude på kirkegården i en klokkestabel, da kirkens daværende tårn ikke var for stabilt. (Den store klokke blev anbragt i våbenhuset).

Der går nu næsten 100 år før det nuværende tårn ser dagens lys.

Den lille klokke blev anbragt frit ophængt foroven i tårnet. Den store klokke blev anbragt midtvejs i tårnet.

Men i 1898 gik det galt under den store landsomfattende klokke-ringning i anledningen af dronningens død. Den lille klokke revnede. Atter måtte der en omstøbning til. Dette skete i Århus 1899 og nu i 2008 er det atter galt med den lille klokke. Klokkeranden smuldrer støt og sikkert. Kirkeministeriets klokkekonsulent har set på sagen og mener, at omstøbningen i 1899 var mindre heldig. Han kan derfor ikke anbefale en ny omstøbning og mener, at løsningen på problemet må være en helt ny klokke!

Denne skulle gerne lyde lidt bedre end den nuværende og især i samklang med den store klokke.

Menighedsrådet har her fået en opgave at arbejde med. Vi kan alle spændt vente på, hvad der bliver resultatet af rådets anstrengelser.

*Lars P. Christiansen (Medlem af menighedsrådet i Tranderup).*

## BOGUDSALG!

Foråret er tiden for bogudsalg. Tranderup Menighedsråd vil gerne melde sig i rækken af bogudgivere, der bringer bøger på udsalg.

Den 26. oktober 2003 udgav menighedsrådet bogen: TRANDERUP KIRKE – en landsbykirke og dens historie.

Anledningen til udgivelsen var, at der netop i 1703 (300 år tidligere)

fandt en større istandsættelse af kirkens inventar sted, der også omfattede indkøb af en ny prædikestol.

Dette gav menighedsrådet en idé at man burde fejre 300 års jubilæet med udgivelsen af en bog skrevet af særdeles sagkyndige personer. Kapitler omfattende: Tranderup Kirkes bygningshistorie, inventarrenoveringen i 1703, Tranderups Kirkes tronende Madonna og Tranderup Sogn i den store og lille historie. Bogen er rigt illustreret med billeder i særklasse

bl.a taget af Nationalmuseets fotograf Roberto Fortuna.

Det er denne bog, der nu kommer på udsalg til en pris af kr. 100,-.

Alle med interesse for Tranderup sogn og kirke bør eje bogen, som ligeledes er velegnet som gaveidé til gode venner og bekendte.

Bogen kan købes på kirkegården ved henvendelse til graveren eller kirkeværge Lars P. Christiansen, Tranderupgade 28, 5970 Ærøskøbing.



*Tranderup-Madonnaen år 1270-80. Foto: Roberto Fortuna Nationalmuseet.*



## LYS VED TRANDERUP KIRKE

»Lys over landet!  
Det er det, vi vil«!

Således skrev digteren I.P. Jacobsen i bladet Juleroser 1884. Menighedsrådet har arbejdet med en lidt mindre opgave, som vi gerne ville have på plads: Nemlig lys i den mørke tid ved kirkens indgang fra Tranderupgade og en ordning af belyningsforholdene på selve kirkegården, så menigheden kan færdes sikkert til og fra aftengudstjenester i den mørke tid. Begge disse forhold skulle nu være på plads. Ved velvilje fra henholdsvis kommunen og Ærø Elforsyning er der blevet rejst en ny mast med lysarmatur lige over for indgangen til kirken. Lyset tændes og slukkes sammen med den øvrige gadebelysning. Det er en løsning, som menighedsrådet finder meget tilfredsstillende. Vi ville nemlig have helhedsindtrykket af de smukke grønne skråninger op til kirkelåge og kirkemur ødelagt, det være meget vanskelig at finde de rette nye armaturer, som ikke misklæder vores gamle kirke.

På selve kirkegården har vi 4 fritstående lysarmaturer. De har tjent os godt og længe i mange år, men nu havde tidens tand gnavet gevaldigt i dem. Skulle vi købe nye armatur eller skulle vi forsøge en reparation? Vi valgte det sidste og overlod den lidt specielle opgave til Søby Værft. Glæd jer over det smukke resultat.

*Tranderup menighedsråd.*

## AFFALDSSORTERING PÅ TRANDERUP KIRKEGÅRD

Først skal der siges en stor og oprigtig tak til alle, der hjælper os med en god sortering af det affald, der jo altid vil forekomme på en kirkegård.

Der mangler blot en lille del endnu, før vi kan erklære sorteringen for helt at være perfekt. Det er vigtigt, at der bliver sorteret helt i bund, og at man holder det for-

skellige affald helt for sig selv....! Bliver affaldet blandet sammen, kan kirken risikere at skulle betale en afgift på lossepladsen. Det vil vi nemlig udsættes for. Derfor må plast, nylonbånd, flamingo ect. ikke komme sammen med det grønne affald. Problemet viser sig oftest i forbindelse med begravelser. Når kranse, bårerbudketter og opsatser skal fjernes fra gravstedet, skal man huske at plast, bånd og flamingo skal i »papir/plast beholder« og resten forgængelig placeres i den »grønne beholder«! På forhånd tak for denne hjælp.

*Graveren og kirkeværgen.*

## MENIGHEDSRÅDSVALG 2008

*Er det kedeligt at være medlem af menighedsrådet!*

Sådan vil mange sikkert tænke, men det er faktisk forkert.

»Hvorfor skal man sidde i menighedsrådet, jeg kommer kun til jul«. Det kunne være en anden undskyldning for ikke at beskæftige sig med den tanke. Men arbejdet i menighedsrådet er bestemt ikke kedeligt, og hvis man synes, at kirken er en del af vores landsbyfællesskab, og vi gerne vil komme der til jul, barkedåb i familien, et bryllup og så til en begravelse – ja, så skal man lige stoppe op og endnu engang overveje, om arbejdet i menighedsrådet ikke var en mulighed. Menighedsrådet kan være med til skabe aktiviteter og fællesskab for både børn, unge og ældre.

Menighedsrådet er den bestyrelse, som forvalter arbejdet og arrangementerne i og omkring kirken og sognehuset. Der er selvfølgelig noget arbejde med at holde styr på økonomien, men vi bruger også meget arbejde på at diskutere og overveje, hvilke tiltag og arrangementer, der skal være i kirken. Selve arbejdet består primært på menighedsrådsmøderne, som afholdes efter behov, ca. otte møder om året.

Til efteråret skal der være valg til menighedsrådet, og det er nu,

du skal til at overveje, om du har lyst til at være med til at præge det arbejde. I Tranderup skal der vælges 5 medlemmer og halvdelen af de nuværende medlemmer ønsker ikke at genopstille, så der er brug for nogle, som har lyst til det arbejde. Interesserede er velkomne til at kontakte os i menighedsrådet, for at høre mere om arbejdet. Det er ikke mere kedeligt at være medlem i menighedsrådet, end man selv gør det til!

*Venlig hilsen til alle i sognet  
Tranderup Menighedsråd.*

## KONCERT I TRANDERUP KIRKE

*Tirsdag den 8. juli kl. 19.30.*

**Mats Larson, orgel.**

Orgelkoncert ved organist Mats Larsson, Eksjö, Sverige.

Koncerten er arrangeret i samarbejde med Voderup Fonden.

## SANGAFTEN I TRANDERUP SOGNEHUS

*Torsdag den 21. august kl. 19.30.*

Denne aften vil der være fællessang med Tranderup Kirkes organist Claus B. Nielsen og kirkesanger Ruth Nøjgaard. Vi synger viser, samt sange fra højskolesangbogen. Alle er velkommen.

Pris: Kaffe og kage 20 kr.

## TRANDERUP MENIGHEDSRÅD

Afholder offentlige menighedsrådsmøde den 20. august i Tranderup Sognehus kl. 19.00.



*Viekors fra Tranderup Kirke.  
(Foto: Lars Ole Gjesing).*

# ÆRØSKØBING KIRKE FYLDER 250 ÅR



Ærøskøbing Kirke fylder 250 år.  
(Foto: Lars Ole Gjesing).

## ÆRØSKØBINGS GAMLE OG NYE KIRKE

Ærøskøbing slider nu på sin anden kirke. Den første blev bygget samtidig med byen omkring 1250, og den blev erstattet af den nuværende i 1758. Den første blev altså omkring 500 år gammel, og den nuværende er foreløbig halvt så gammel og fejrer 250 års fødselsdag i år.

## KIRKEN OG BYEN

Ingen steder afspejles så meget af Ærøskøbings historie som i dens kirke. Byens ordentlige, trekantede grundplan med kirke og – oprindelig – kirkegård i midten afslører en fast hånd i byplanen fra begyndelsen af. Og døbefonten vidner med sine sene romanske træk om begges alder. Hvis man vil danne sig et indtryk af den gamle kirke, kan man skæve til Tranderup Kirke, som den ser ud uden tårn. Både i alder, stil og dimensioner adskiller den sig ikke ret meget fra Ærøskøbings gamle. Den store klokke er det næstældste inventarstykke. Den er fra 1400-tallet. Oprindeligt må den have hængt i en klokkestabel, for den gamle kirke fik først tårn omkring år 1600, mens Anders Christensen Arrebo var dreng og hans far byens præst. Det vidner vel om relativ velstand i byen, at det lille sogn magtede at bygge tårn, men siden gik det tilbage. Mange kirke-regnskaber fra de næste godt hundrede år beretter om nødtørfti-

ge reparationer, og i 1750 var kirken så brøstfældig, at man opgav at reparere mere, og efter det kongelige besøg, der berettes om andet steds i bladet, søgte man kongen om tilladelse til at rive ned og bygge nyt. Den nye kirke blev næsten fire gange så stor som den gamle, og er et kraftigt vidnesbyrd om en by i opblomstring. Handel og skibsfart havde gode tider og det var også fra midten af 1700-tallet, mange af byens statelige skipperhuse blev rejst. Den store kirkebygning siger noget om en by med ambitioner om vækst og udvikling.

## GENBRUGSINVENTAR

Velstanden førte dog ikke til at økonomiske hensyn blev sat til side. Store dele af inventaret fra den gamle kirke blev genbrugt. Både den middelalderlige, trefløjede altertavle og orglet blev flyttet med over, men begge er dog siden skiftet ud. Som nævnt flyttede også døbefonten og den store klokke med sammen med den lille klokke, der kun nåede at hænge i den gamle kirke i 9 år, idet den er fra 1747. De fleste af messingkroernerne og alle malerierne stammer også fra den gamle kirke, og det gør ikke mindst prædikestolen, som er en gave, der vidner om Ærø's tilhørsforhold til Slesvig. Den er en foræret af hertug Phillip i 1634 – året efter, han overtog øens midte med Ærøskøbing og Tranderup.

## FORNYELSER I DEN NYE KIRKE

I 1820'erne blev den gamle altertavle kasseret og erstattet af den nuværende. Selve alterbilledet af Kristus i Gethsemane Have er dog ført fra 1840'erne, og det er lidt af et mysterium, hvilket billede der har prydet midterfeltet fra begyndelsen. På ét punkt afspejler kirken ikke byens historie: Der er ingen vidnesbyrd i kirken om den store fattigdom, der prægede Ærøskøbing i sidste halvdel af 1800-

tallet og et stykke ind i forrige århundrede. Tværtimod fik kirken sit nuværende, fornemme orgel omkring 1880, og en halv snes år senere ændrede man loftskonstruktionen. Alle fire skibsmodeller stammer fra 1900-tallet. Især de to forreste fortæller byhistorie: Jagten og skonnerten (i modellen dog barkrigget) er de skibstyper, der i byens velmagtsdage sejlede velstand hjem. I 1949-50 havde byen endelig opgivet ambitionen om at blive storby. Ved at indbygge dåbsværelse og tårnværelse under pulpituret og ved at indsætte de to søjlerækker i skibets sider smaltede og mindskede man selve kirkerummet, så der skabtes samling for menigheden i midten af det rum, der trods en trofast kirkegang altid har været rigeligt stort til daglig brug. I det seneste halve århundrede er der ikke sket store, synlige forandringer med kirken. Den er blevet godt vedligeholdt og har fået tekniske forbedringer så som vandværkssvand, fjernvarme, tunghøreanlæg og sidst højtaleranlæg, så den også på disse områder afspejler sin tid. Hvad der vil ske i de næste 250 år er umuligt at forudse, men mit fødselsdagsønske skal være, at det store smukke hus midt i byen stadig må afspejle sognets udvikling og fortsat være omfattet af stor veneration fra byens folk.

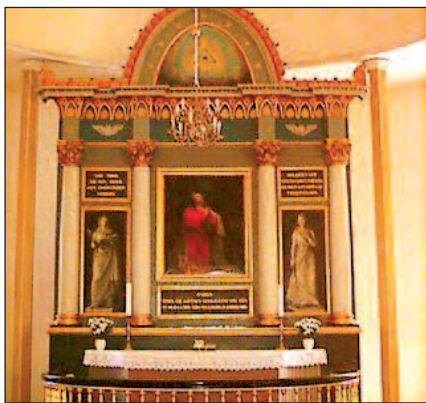
Lars Ole Gjesing  
(Sognepræst i Ærøskøbing).



Minikonfirmander årg. 2007 omkring kirkens gamle døbefont illustrerer, at der gennem 750 år har udfoldet sig menighedsliv i Ærøskøbing.  
(Foto L.O. Gjesing).



*Pethers-klokken i kirkens tårn har i over 500 af byens 750 år markeret dagens rytme, højtiderne, livets store begivenheder og kaldt til gudstjeneste i Ærøskøbing Sogn. Foto L.O.Gjesing.*



*Ærøskøbing kirkes nuværende altertavle.*

## KONGELIGT BESØG - KIRKEBESØG

Hendes Majestæt Dronning Margrethe og Hans Kongelige Højhed Prins Henrik kommer til Ærø den 16. september 2008. I denne forbindelse vil regentparret aflægge besøg i Ærøskøbing Kirke i anledning af 250 året for kirkens indvielse, den 11. august 1758.

Netop et kongebesøg gav anledning til opførelse af den kirke, som vi i år fejrer jubilæum for. Et kongeligt besøg kaster altid glans af sig! I nyere tid har de kongelige besøgt øen en del gange, men i tidligere tid var det en ret enestående begivenhed, hvilket fremgår af et samtidigt udsagn:

*»anno 1750, 23/6 benaaede monarchen woress allernaadigste konge og herre, kong Frederik d. 5. denne bye og dette land med sin allerhyeste närvärelse, logerede i herregaarden, forblev her natten ower, gick saa i wor kircke om*

*anden 24 (som den gang var en helligdag) St. Hansdag, da prædiken var til ende, spiste hand her til middag, og forblew her til klokken 3½ efter middag, da foruden at andre fleero gode wenner hawde den naade i den tid at han war her at staa skil wagt for kongens dör, war ieg og samme plads i den tid betroet. Fra os reyste deres mayest. til Alsöe til söes. JACOB NAGEL war med bagefter som lodts«.*

Således skrev sømand, Hans Peter Weber, 21 år gammel, i sin dagbog. Det fornemmes tydeligt, at Frederik 5.'s indtog i søkøbstaden Ærøskøbing i 1750 vakte stor opmærksomhed. Mon ikke denne begivenhed gjorde indtryk på øens borgere og bønder og var samtalestof i lange tider efter? Ingen kunne jo huske, hvornår der sidst havde været så fornemt besøg på øen. Pastor Bernt Reinecke i Ærøskøbing noterede i kirkebogen i forbindelse med besøget, at det var over 300 år siden, at en konge sidst havde sat sine ben på øen.

Baggrunden for, at Frederik d.5. blev inspireret til at lægge ruten til Ærø, er antagelig, at hele øen netop var blevet samlet under den danske krone, som mindstenen, rejst 200 år senere på Olde Mølle, fortæller. Når den enevældige konge begav sig af sted for at møde sit folk, var det naturligvis med tidens pomp og pragt i højsædet. Rejsens udgangspunkt var Fredensborg, hvor hoffet befandt sig. Om morgenen den 15. juni 1750 satte den kongelige kortege sig i bevægelse for at indlede »Rejsen til Smaøerne«, som var planlagt til 16 dage. Rejsen til Ærø gik over Christiansborg, Bregentved, Møn, Lolland og Langeland. To lodser skulle assistere kortegen fra Rudkøbing til Ærøskøbing, og to andre skulle være klar til den videre færd til Als.

Byens øvrighed havde i lang tid forud haft gang i forberedelserne til modtagelse af majestæten, blandt andet med at sætte vejene i forsvarlig stand. Der blev lånt seks kanoner til at salutere ham ved ankomsten,

og fra Nyborg blev der indforskrevet syv musikanter til at sørge for underholdningen. Under opholdet hos storkøbmand Peder Clausen, ejer af herregården ved Torvet, viste kongen, som han havde gjort andre steder, byen sin nåde ved at lade borgerne se ham spise et afskedsmåltid.

Men inden middagen deltog kongen i Sankt Hans dags gudstjenesten. Utvivlsomt har han haft sin plads i hertugens tidligere stol på pulpituret på højre side af kirken. Før prædiken blev Poul Hansen Smits og Agnes Hedvig Basses søn døbt Frederik, naturligvis efter Hans Majestæt, som stod fadder med kammerjunker Brockenhuus som stedfortræder. Flere fremtrædende personer stod faddere, og kaptajn Kaahls frue bar barnet, fremgår det af kirkebogen.

Den gamle kirke var på dette tidspunkt faldefærdig og trængte i høj grad til fornyelse, hvilket kongen ved selvsyn fik oplevet. Nogle år senere blev der sendt et andragende til majestæten om at være byen behjælpelig med at få bygget en ny kirke. Kongen bevilgede, at der overalt i landet - såmænd også i Norge og Hertugdømmerne - blev indsamlet penge til formålet. Der kom hurtigt gang i byggeriet samt nedrivningen af den gamle kirke, og efter et par års arbejde var man klar til indvielse af den nyopførte kirke, hvilket besørgedes af fynske biskop Ramus, fredag den 11. august 1758. Dermed indviede biskoppen den tredje kirke på Ærø i løbet af 20 år - Marstal Kirke i 1738 og Søby Kirke i 1746.

### Kilder og litteratur:

Heiberg, Steffen (Red.): Danske dronninger i tusind år, Gyldendal 2000; Kroman, Erik: Frederik den Femtes Rejse til Ærø 1750, i: Ærøboen, nr. 8, oktober 1963; Kroman, Erik: Ærøskøbings gamle kirke, Fynske Årbøger, VII, 1959-61, s. 245-281; Ærøskøbing Kirkebog. Fødte/viede/døde 1744-85; Ærøskøbing Kirke gennem 400 år, af overlærer G. Larsen, 1958; Webers Dagbog, afskrivning, Ærø Museum.



Tiderne var fredelige i Frederik d. 5.'s regeringstid, og landet oplevede et økonomisk opsving. Kunst og videnskab blomstrede og ligeledes forlystelselivet oven på den pietistiske periode under hans forgænger, Christian d. 6. Gengivet efter maleri på Søbygaard.

## MENIGHEDSRÅDSVALG

I anledning af menighedsrådsvalget i november 2008 opfordrer vi jer til at tænke over, om det kunne være noget for jer at træde ind i menighedsrådet i Ærøskøbing.

Vi er nogle stykker, der holder op, ikke på grund af manglende lyst, men af personlige grunde.

Jeg har været med i 16 år, deraf de 12 som formand. Det har været interessante, spændende og lærerige år, så jeg kan kun anbefale andre at prøve det. En valgperiode er på 4 år.

Har du nu fået lyst til at vide mere om arbejdet i rådet, så mød op til et af vores menighedsrådsmøder i

konfirmandstuen. Om ikke andet vil du få en kop kaffe med hjemmebag ud af aftenen. Du kan også komme til orienterings/opstillingsmøde - eller endnu bedre: Gøre begge dele.

*Lis Gundtoft (formand for menighedsrådet i Ærøskøbing).*

## HVORDAN ER DET SÅ?

En aften i adventstiden 2004 tog en lille flok fra sognet plads ved et bord i konfirmandstuen. En ny menighedsrådsperiode var netop begyndt. Jeg var som nyt medlem af menighedsrådet med for første gang og mødte op forventningsfuld og en lille smule nervøs for, hvad jeg nu havde indladt mig på. Nervøsiteten skulle snart forsvinde, for jeg følte mig straks velkommen i det nye råd. Der var en del at sætte sig ind i, men det kom efterhånden, for de mere erfarne forklarede og lærte fra sig, og aldrig var et spørgsmål for dumt. At et menighedsråd beskæftiger sig med mange flere sager mellem himmel og jord, end man nok i almindelighed forestiller sig, skulle snart gå op for mig - bygningsvedligeholdelse, godkendelse af regnskaber, budgetlægning, nyansættelser, de ansattes arbejdsforhold, træer, kirkegårdsanliggender, nyanskaffelser og ikke mindst den nye pastoratsinddeling på Ærø. En

kaffehyggestund, som regel med duftende nybagte boller, bliver der også tid til. Desuden er menighedsrådene i denne sidste periode kommet på nettet, hvad der selvfølgelig er brugt nogle kræfter på, men det har været sjovt. Ved et fint samarbejde mellem de ærøske menighedsråd er det nye ødækkende kirkeblad som bekendt en realitet, og heldigvis er det blevet godt modtaget. Rådet har bestemt ikke ligget på den lade side, dog er nogle sager selvfølgelig mere seje og langvarige end andre, og ind imellem falder et og andet til jorden, selv om der er blevet ofret megen tid og kræfter på det. Dette skete, da den så højt ønskede bibelhave, der ellers var langt fremme i planlægningen, til slut måtte opgives på grund af nogle strikse fredningsbestemmelser.

Dog har det alt i alt været positivt og særdeles givende at være med i menighedsrådsarbejde, og enhver med interesse for kirken vil også egne sig til at give et nap med i sognets anliggender. Så hvis du kunne tænke dig at være med i den kommende periode, så giv dig endelig til kende.

*Anne Røndal (medlem af menighedsrådet i Ærøskøbing).*

## KIRKEVÆRGE Gennem 12 ÅR

En kirkeværges arbejde består i at føre tilsyn med kirke, gravplads og kirkegård samt føre kirkegårdens protokol. Desuden anviser gravsteder sammen med graveren, sender regning til gravstedsindehaveren ved begravelser og bisættelser, laver aftaler om vedligeholdelse af gravsteder, aftale fornyelser eller sløjfning af gravsteder - i det hele taget: have kontakt til gravstedsindehaveren og graveren.

Det er et hverv, hvor man møder mange mennesker, ofte i sorg og bekymring, hvor man forhåbentlig kan være til hjælp og støtte. Jeg har i de næsten 12 år, hvor jeg har været kirkeværge, været glad for arbejdet og kontakten til kirkens og kirkegårdens



Kong Frederik 9. og Dronning Ingrid ved Ærøskøbing Kirkes 200 års jubilæum, fejret den 10. august 1958. Ved alteret biskop K. C. Holm. Også kirkeminister Bodil Koch deltog. Ærø Avis, 11. august 1958; privat foto.



brugere og ansatte. Kirken er i den periode blevet kalket, kirkeskibene er blevet renoveret, og en ny kirkegårdsplan er taget i brug. Det har krævet nogle ressourcer, men det har været meget spændende at være med til.

Jeg har nu besluttet at stoppe og vil meget gerne stå til rådighed for en ny kirkeværge med råd og vejledning.

*Kirsten Westergaard  
(kirkeværge og medlem af  
menighedsrådet i Ærøskøbing).*

## KIRKEJUBILÆUM I ÆRØSKØBING

Kom og vær med til at fejre kirkens 250 års jubilæum søndag den 10. august 2008. Dagen starter med festgudstjeneste kl. 11. Biskop Drejergaard deltager og overtager den dag prædikestolen. Under gudstjenesten vil der komme flere musikalske indslag ved bl.a. kirkens kor og Birthe Henriksen. Efter gudstjenesten mødes sognets beboere i hallen til spisning kl ca 12. Anne Lunds landkøkken sørger for en lækker buffet, pris 75 kr, hertil kommer drikkevarer. Har du ikke mulighed for at deltage i gudstjenesten, er du alligevel hjertelig velkommen til festen i hallen. Efter middagen vil der være mulighed for at holde taler, og der vil blive serveret kaffe.

Ved jubilæumsgudstjenesten vil der være musikalske indslag fra et til lejligheden sammensat kor bestående af sangere fra Søbykoret, Ærøskøbing Kirkes børnekor og andre korsangere fra Ærø. De vil synge en salme af den ærøske salmedigter Anders C. Arrebo (1587-1637) tilsat en nykomponeret rytmisk melodi af organist Paul Nedergaard. Dertil en lille sats barokmusik, som er skrevet i første halvdel af 1700-tallet, dvs. musikken er fra tiden umiddelbart før Ærøskøbing Kirkes opførelse.

Ved det efterfølgende arrangement i Arrebohallen vil kirkesanger Birthe Henriksen, Søren Gjelstrup og Paul Nedergaard stå for musikalsk underholdning af

lettere karakter.

Mød op og få en festlig dag. Se annonce i dagspressen.

Tilmelding sker ved enten at bruge slippen nederst og aflevere den i Lars Ole Gjesings postkasse, Søndergade 43 i Ærøskøbing, eller ved at ringe til Anne Røndal 62 52 22 58 eller Lis Gundtoft 62 52 25 32 senest 1. august.

*Lis Gundtoft (formand for  
menighedsrådet,  
Paul Nedergaard organist).*

## KONCERTER I ÆRØSKØBING KIRKE SOMMEREN 2008

*Lørdag den 7. juni kl 16.00.*

### **Kammerkoret Broccoli.**

I skærsommeren er der koncert i Ærøskøbing Kirke med kammerkoret Broccoli. Det er et klassisk kor med ca. 30 sangere, som holder til i Mariakirken på Vesterbro i København. De synger klassisk musik, både kirkelig og verdslig, fra 1500-tallet og frem til vor tid. Koret er siden starten i 1984 blevet dirigeret af Lotte Smith-Petersen. Udover at give koncerter i ind- og udland har koret indspillet flere CD'er. Koncerten kommer bl.a. til at bestå af danske og svenske sommersange samt moderne kormusik fra Estland. Gratis entré; kollekt ved udgangen.

*Onsdag den 25. juni kl. 19.30.*

### **Nyere fransk orgelmusik, Paul Nedergaard, orgel.**

Lige efter Sankthans, er der orgelkoncert i Ærøskøbing Kirke med musik af Messiaen. I år er det

hundrede år siden, den franske katolske komponist Olivier Messiaen blev født. (Han døde i 1992). Hans musik er på en gang moderne og fremmedartet og alligevel præget af en stor klangskønhed. Det største værk fra Messiaens ungdom er »La Nativité du Seigneur« (Herrens fødsel) fra 1935. Her lader Olivier Messiaen sig inspirere af juleevangeliets beretning om Jesu fødsel. Værket består af 9 kortere satser af tilsammen ca. 50 minutters varighed og bliver spillet af Paul Nedergaard. Gratis entré; kollekt ved udgangen.

*Tirsdag den 29. juli kl. 17.00.*

### **Elitekor, Aarhus Universitetskor.**

Det er et kor helt i topklasse, der gæster Ærøskøbing Kirke tirsdag den 29. juli kl 17.00. Aarhus Universitetskor er et blandet kor på 20-25 medlemmer, som alle er nuværende eller tidligere studerende på universitetet. De synger klassisk musik, gammel såvel som nyere, men de har i særlig grad gjort sig bemærket med uropførelser af værker af nulevende danske komponister. De har udgivet adskillige CD'er samt turneret i udlandet. Dirigenten Carsten Seyer-Hansen er cand.mag. i musikvidenskab og underviser i korledelse og musikhistorie på Det Jyske Musikkonservatorium i Århus. Til koncerten i Ærøskøbing synger koret et blandet program: dels romantisk svensk musik, dels ny musik af danske og finske komponister. Gratis entré; kollekt ved udgangen.

*Paul Nedergaard  
(organist ved Ærøskøbing Kirke).*

Tilmelding til

## JUBILÆUMSFESTEN

den 10. august 2008 kl 12.00 i Arrebohallen.

Navn: \_\_\_\_\_

Adresse: \_\_\_\_\_

Antal personer: \_\_\_\_\_

# MARSTAL SOGN



## MINIKONFIRMANDER

- et voksende initiativ, der er kommet for at blive.

At mange, oftest i 7. klasse går til præst/konfirmationsforberedelse, er det ikke noget nyt i.

Det er der faktisk århundreders tradition for. En rigtig stor gruppe af en årgang vælger at gå til præst, og derefter blive konfirmeret. Men i de sidste ca. 10 år har en ny og yngre slags konfirmander set dagens lys. Vi kalder dem »Minikonfirmander« eller »Juniorkonfirmander«.

Vi har dem også her på Ærø. I tredje klasse får eleverne tilbudt at deltage i et »Minikonfirmandforløb«. Man kan kalde det dåbsoplæring, eller forberedende konfirmationsforberedelse, eller måske bare »Kristendom på den sjove måde«.

For det er tit sjovt at være minikonfirmand. Det er spændende at lære kirken at kende, at høre nogle af de spændende fortællinger fra biblen, og at lære nogle af de sange og salmer vi synger i kirken at kende. Og samtidig så er der som regel også tid til hygge og leg undervejs.

Minikonfirmanderne i Marstal opfører som regel et stykke i kirken som afslutning på sæsonen. Er man minikonfirmand om efteråret, så er man med til at opføre et »Krybbespil«, om Jesu fødsel op til Jul, og er man minikonfirmand om foråret, så er man med til at spille et »Påskespil«.

I år nåede vi også en tur til Odense, da det var ved at blive forår. Vi så bl.a. Domkirken og Fredens Kirke i Skibhuskvarteret, hvor jeg tidligere har været præst. Det var en rigtig god tur, så vi regner med at lave noget lignende i de kommende sæsoner.

Ja, minikonfirmander er kommet for at blive. Jeg tror ikke det er umuligt, at minikonfirmandundervisning inden længe bliver obligatorisk i alle sogne, på linie med konfirmationsforberedelsen, og den udvikling hilses velkommen med glæde, af kirken, og forhåbentlig også af de kommende minikonfirmander.

*Lars Peter Wandsøe Kristiansen  
(sognepræst ved Marstal og  
Ommel Kirker).*

## STUDIEKREDS TIL VINTER? På jagt efter Kristendommen i kulturen - troen i filmen.

Kristendom, det er noget man finder i kirken om søndagen. Der hører vi Guds ord, og vi er selv nærværende tilstede i et Troens univers. Men vi finder bestemt også spor af og tegn på Kristendommen mange andre steder. Store dele af vores kultur bærer faktisk kristendom i sig.

Holder vi øjnene åbne, så har kristendommen sat sit spor rigtig mange steder. I kunsten, i litteraturen, og i mange af de film vi ser i biografene og på TV.

For det første er der lavet mange film, der direkte bygger på den kristne grundfortælling: Alt lige fra film om Jesus (som f.eks. den for et par år siden meget omtalte »The Passion of The Christ« (Mel Gibson) til tegnefilm over temaer fra Det gamle Testamente (som f.eks.) »Prinsen af Ægypten« (om Moses) og »Josef, Drømmenes Konge«.

Derudover er der i de senere år også lavet en del film som beskriver Kristendommen i historien. Disse film kan ses som en slags krydsning af dokumentar- og spændingsfilm. Eksempelvis kunne nævnes filmen »Luther« og »Rosens Navn«, film der udover at være populære biografier, også fortæller os dele af kirkehistorien.

Endelig findes der så en række film, som ikke direkte forkynder kristendom, eller fortæller kirkehistorie. Og i mange af disse film er det, jeg mener, vi kan finde spor af kristendommen, hvis vi går på jagt efter den. Oplagte, i den forbindelse er film som »Harry Potter«, »Ringenes Herre« og »Narnia«. Disse film kan nemlig langt hen ad vejen tolkes som havende et kristent budskab, f.eks. at hovedpersonen, ikke mindst »Harry Potter« kan identificeres med Jesus, og lighederne er mange.

Men derudover, så findes der en masse af tidens populære nyere film der i sig selv har spor af kristendommen. Jeg kan i flæng nævne



*Marstals Minikonfirmander vinteren 07-08, Kirsten Svane,  
Lars Peter W. Kristiansen og Inge Flint.*



»Drømmen« (den Ærøske storfilm); »Adams Æbler«, eller nogle af Lars von Triers dogmefilm. Utroligt mange af de nyere danske film har i sig spor af Kristendommen, enten via deres fortælling, og personernes måde at fremtræde og agere på, eller via de emner og temaer de bringer op. Film der behandler et etisk tema/dilemma er der jo også mange af.

Jeg synes, det er rigtigt spændende at beskæftige sig med kristendom og film, og da jeg gerne vil dele denne interesse med andre, satser jeg på at sætte nogle temaaftner/en studiekreds i søen efter sommeren, hvor vi beskæftiger os med netop dette emne. Så har du lyst til at være med, så vær opmærksom på omtale i næste kirkeblad.

*Lars Peter Wandsøe Kristiansen  
(sognepræst ved Marstal og  
Ommel Kirker).*

### SMÅBØRNSGUDSTJENESTE I MARSTAL KIRKE 11. JUNI KL. 17.30

Som noget nyt inviterer Marstal Kirke til »Småbørns gudstjeneste.«

Vi glæder os til at se sognets småbørnsfamilier, til en gudstjeneste henvendt til børn under skolealderen – og deres familie.

Efter gudstjenesten byder vi på en Burger i våbenhuset.

Vi glæder os til at se jer.

*På vegne af menighedsrådet  
Sognepræst Lars Peter  
Wandsøe Kristiansen.*

### KONFIRMANDUNDERVISNING I MARSTAL 2008/2009

Tilmeldingsblanketter er blevet udleveret i 6. klasserne på Marstal Skole i april.

Ikke afleverede tilmeldinger bedes afleveret på kirkekontoret inden sommerferien – senest 1. juli. Skulle man ikke have fået en blanket gennem skolen, kan man henvende sig på kirkekontoret.

### GUDSTJENESTER PÅ MARSTAL ÆLDRECENTER

5. juni kl. 14.30	Blå	Hauge
12. juni kl. 10.00 (Altergang)	Centersalen	Kristiansen
19. juni kl. 14.30	Orange	Hauge
26. juni kl. 10.00	Centersalen	Hauge
3 juli kl. 14.30	Strandstuen	Hauge
10. juli kl. 10.00	Centersalen	Hauge
17. juli kl. 14.30	Rød	Kristiansen
24. juli kl. 10.00	Centersalen	Hauge
31. juli kl. 14.30	Oasen	Kristiansen
7. august kl. 10.00	Centersalen	Kristiansen
14. august Ingen		
21. august kl. 10.00	Centersalen	Kristiansen
28. august kl. 14.30	Blå	Hauge
4. sept. kl. 10.00	Centersalen	Hauge (Høstgudstjeneste m. altergang)

### INDSAMLINGER

24. august:

14.s.e.trinitatis: Den danske hjælpekomité for Spedalskhedsmission

7. september:

Høstoffer m. offergang.  
Høstoffer fordeles mellem Skt. Lukasstiftelsen/KFUMs sociale arbejde/Kirkens Korshær/Kofoeds Skole/KFUKs sociale arbejde.

Når der ikke er INDSAMLING til et specielt formål, går »hvad der måtte blive lagt i kirkens bøsser« til projektet »Håb for Afrikas børn« formidlet af Sudanmissionen (sommerhalvåret, 1/4 - 1/10) og menighedsplejen (vinterhalvåret 1/10 - 1/4).

### WWW

Gudstjenestelisten for Marstal sogn kan også findes på Ærøportalen [www.aeroe.dk](http://www.aeroe.dk) under »Samfund«.

*Anders Hauge (provst i Ærø  
Provsti og sognepræst ved  
Marstal og Ommel Kirker).*

### »JEG GIK MIG OVER SØ OG LAND«

Glimt fra sognevandringen 2008 i Marstal Sogn: »Sagnet rundt fra kirke til kirke«. Bededag.



*De vandrende hviler lidt.*



Marstal Småborgerlige Sangforening satte sammen med Herman og Troels orgelet »ud af spillet«.

repertoiret med de meget omtalte »retro-rock«-koncerter, hvor de to bl.a. har spillet Procol Harum m.fl. Ved koncerten i Marstal spiller Brusch blandt andet en sonate af Bach og romantiske værker for violinen akkompagneret af kirkens organist.



Claes Holmgren.

*Torsdag den 7. august kl. 19.30.*

**Claes Holmgren, orgel.**

Claes Holmgren kommer til Ærø for første gang. Siden 1992 har han været domorganist i Visby på Gotland. Han har optrådt som solist og korleder i såvel hjemlandet som udlandet, og han har udgivet flere antologier med hovedsagelig svensk orgelmusik på baggrund af egen musikhistorisk forskning. Hans hovedområde er 18- og 1900-tallets musik, men han opfører også nutidige værker, som ofte er skrevet direkte til ham selv. Ved koncerten spiller han svensk og dansk orgelmusik fra 18- og 1900-tallet samt Mendelssohn Bartholdy.



## GLIMT FRA »SPILLEMANDSMESSEN«

1. søndag i april i Marstal Kirke var der spillemandsmesse.

## SOMMERKONCERTER I MARSTAL KIRKE

Sædvanen tro er der koncerter i Marstal Kirke i løbet af sommeren. Programmet er meget varieret, men i år er vægten naturligt nok lagt på kirkens eget instrument: orglet.

Der er fri entre til alle koncerterne.

*Lørdag den 14. juni kl. 17.*

**Sønderjysk Pige Kors Juniorkor under ledelse af Katrine Thygesen.**

Koret er en del af det højt profilerede Sønderjysk Pige Kor, som holder til i Sønderborg. Juniorkoret har flere gange deltaget i konkurrencer, hvor det senest er blevet placeret som nummer otte i sangerdysten 2008. Der er derfor al mulig grund til at komme og lytte til flot pige korsang, når Juniorkoret for fjerde år i træk kommer på sommerbesøg i Marstal.

*Onsdag den 2. juli kl. 19.30.*

**Kevin Duggan, orgel.**

Kevin Duggan, Marstals organist fra 1991 til 1997, kræver vel egentlig ingen præsentation, for hvem husker ikke denne musikalske og charmerende musiker, der forstår at fange lytterne med sit fine orgelspil. I de sidste mange år har man kunnet høre Kevin Duggan som akkompagnatør ved de

årlige sommerkor-koncerter, men i år får vi lejlighed til at høre mesteren alene, og det kan man godt glæde sig til.

*Onsdag den 9. juli kl. 19.30.*

**Mats Larsson, orgel, Edda Meyer, sopran, Karsten Hermansen, baryton.**

Organist Mats Larsson fra Ærø svenske venskabsby Eksjö er efterhånden et velkendt navn i det ærøske musikliv. Hans koncerter er ofte præget af den svenske folkelige musiktradition, og det har gennem årene givet mange oplevelser af orgelmusik med et glimt i øjet. I Mats Larssons flotte orgelspil fornemmer man desuden tydeligt en stor entusiasme for musikken, og det smitter!

Ved koncerten medvirker også de to lokale sangere, Edda Meyer og Karsten Hermansen, som ved flere lejligheder har sunget i Marstal Kirke og andetsteds på Ærø sammen og hver for sig.

*Torsdag den 31. juli kl. 19.30.*

**Jochen Brusch, violin og Karsten Hermansen, orgel.**

For nogle år siden gav Jochen Brusch en koncert i Marstal Kirke, men i de mellemliggende år har han hvert år gæstet øen og glædet mange tilhørere ved sit virtuose og engagerede spil. Han bor og arbejder i Tübingen, men har tidligere boet i Danmark, hvor han tilbringer meget tid. I samarbejdet med organist Sven-Ingvart Mikkelsen har Brusch fornyet kirkekoncert-



*Mandag den 25. august  
kl. 19.00.*

### Händeltrioen.

Händeltrioen består af sopranen Susse Lillesøe, violinisten Grith Dirchinck-Holmfeld Westi og organisten Hans Ole Thers. Sidstnævnte er et kendt ansigt på Ærø, hvor han gennem de senere år har givet mange gode og velbesøgte koncerter med musik fra såvel barokken som romantikken. Nu kommer han sammen med sin trio, som hører til blandt Danmarks mest velanskrevne og veletablerede klassiske trioler. Händeltrioen blev grundlagt i 1981 og har med stor succes givet mange koncerter i Danmark og Sverige. Ved koncerten i Marstal spiller trioen musik af

Rheinberger, Mozart, Dvorak og – naturligvis – Händel. Koncerten er betalt af Voderup Fonden.

### MARSTAL KIRKEKOR VIL GERNE VÆRE STØRRE!

#### Nyt korskolehold.

Nyt korskolehold begynder fredag den 29. august kl. 15-15.45 i kirkenes dåbsværelse - på kirkenes sydside.

Alle børn fra 3. til 5. klasse med lyst og interesse for sang er meget velkomne til at se, om det er noget for dem. I korskolen bliver der lagt vægt på at lære at synge rent, at kunne følge med i noderne, at synge små tostemmige sange, og i det hele taget at blive godt rustet til at

deltage i Marstal Kirkekor efter et halvt års forberedelsestid. Elever fra 6. klasse og opefter har mulighed for at afvikle deres korskoleperiode direkte i Marstal Kirkekor. Ring og hør nærmere!

Marstal Kirkekor har gennem årene medvirket i mange forskellige musikalske sammenhænge og med meget forskelligt repertoire – både rytmisk og klassisk – men eftersom korets hovedopgave er at ledsage salmesangen om søndagen, er vægten naturligvis lagt dér.

Hvis der er spørgsmål eller tvivl, er man velkommen til at ringe til Karsten Hermansen på telefon 62 53 15 62 eller skrive på e-post-adressen: khermansen@mail.dk

*Karsten Hermansen  
(organist ved Marstal Kirke).*

#### Kirkegangen i tal i Marstal sogn.

Det er kun gudstjenesterne på søn- og helligdage (incl. juleaften), der er medtaget. Aftensang, særlige dåbsgudstjenester, hverdagsgudstjenester, vielser, begravelser mm. indgår ikke i statistikken.

#### Hele sognet (deltagere i hele sognet pr. helligdag)

År	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Deltagere	4.987	4.732	5.159	5.063	4.873	4.364	4.575
Antal søn- og helligdage	62	62	62	63	61	61	61
Deltage i gennemsnit	80	76	83	80	80	72	75
Folketal	3.333	3.331	3.263	3.208	3.175	3.154	3.154
% af befolkningen	2,41	2,29	2,55	2,51	2,52	2,27	2,38

#### Marstal kirke (deltagere pr. gudstjeneste)

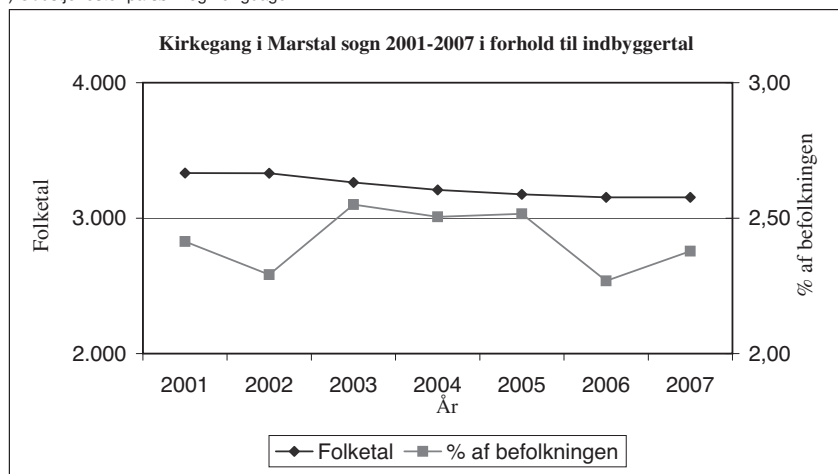
År	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Deltagere	3.929	3.857	4.038	3.149	3.789	3.404	3.572
Antal gudstjenester *)	62	62	62	44	61	61	62
Deltage i gennemsnit	63	62	65	72	62	56	58

\*\*) Marstal kirke lukket i 4 måneder i perioden august-november pga. istandsættelse.

#### Ommel kirke

År	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Deltagere	1.058	875	1.121	1.914	1.084	960	1.003
Antal gudstjenester *)	61	61	59	63	35	37	38
Deltagere i gennemsnit	17	14	19	30	31	26	26

\*) Gudstjenester på søn- og helligdage



#### INFORMATION TIL ÆRØ

#### Præsentation af Lars Peter Wandsøe Kristiansen.

Ærø's nyest tilkomne præst er Lars Peter Wandsøe Kristiansen i Marstal. Siden september 2007 har Sognepræst Lars Peter Wandsøe Kristiansen varetaget kirkebetjeningen i Marstal og Ommel Kirker sammen med provst Anders Hauge. Men da det er længe siden, at Ærø sidst fik en ny præst, vil vi benytte lejligheden for at præsentere ham for hele øen, der jo kan møde ham som afløser i øens øvrige kirker. Den følgende præsentation af Lars Peter er et resultat af et kort interview, som afbrudt af en travl telefon, blev gennemført en lørdag formiddag i præsteboligen på Møllevejen.

#### Uddannelse

Lars Peter er født i 1965, nord for København, hvor han også er vokset op. Lars Peter startede han på teologistudiet på Københavns Universitet i 1985 året efter studentereksamen. Efter erhvervelsen af titlen som cand. teol. i 1995, tog han uddannelsen i praktisk præstegering fra Pastoralsemi-

nariet. Inden ansættelsen som kirkebogsførende præst for Fredens kirkes 13.000 sognebørn i Odense, nåede han at supplere med en uddannelse som voksenunderviser.

### Hvorfor blev det Ærø?

Lars Peter er kommet på øen, i sine forældres sommerhus, siden han var et halvt år gammel. I 1985 købte han selv hus herovre, og adskillige opgaver og eksamenslæsning er således foregået her på øen. Selv om det var en gammel kærlighed til øen der bragte Lars Peter herover som præst, nævner han også det tiltrækkende i at være præst i et mindre sogn, med tættere kontakt til befolkningen.

Siden sin egen konfirmation, har Lars Peter ønsket at blive præst. »Det var ikke en religiøs vækkelse«, understreger han, »men oplevelsen af et åndeligt frirum i gudstjenesten, fascination af kirkens ord og musikken«. Selvom Lars Peter fortæller at han ikke spiller så meget mere, bemærker Deres udsendte straks den opslåede koralbog på klaverets nodestativ. Den unge Lars Peters drøm om at blive præst – »for at være præst, til hverdag og ved kirkelige handlinger« ser ud til at leve endnu.

### Sjælesorg

I de 10½ år, hvor Lars Peter var præst ved Fredens Kirke i Odense oplevede han et stigende behov for sjælesorg. Det er helt tydeligt at dette emne betyder meget for Marstal-Ommels nye præst.

#### Hvad er sjælesorg?

»Sjælesorg er en samtale med præsten om eksistentielle eller religiøse spørgsmål. Det kan være skyldfølelse i forbindelse med skilsmisse, ensomhed og magtesløshed i form af »hvorfor skulle dette ske for os?« Spørgsmål om meningen med livet. Præsten har tavshedspligt og derfor føler mange at de kan tale frit«.

#### Er det i Biblen at du finder svar til mennesker i nød?

»Nej, ikke direkte, jeg lytter først og fremmest, jeg kommer ikke med løsninger«.

Men Lars Peter fortæller også, at hans egen tro på at der ER en mening med livet kan smitte lidt af på mennesker der har det svært. I sin studietid var Lars Peter nattevagt på Sct Nicolaitjenesten (døg-nåben anonym telefonrådgivning), og har således tidligt fået erfaring med arbejdet som sjælesørger.

#### Hvem kan opsøge dig for sjælesorg?

»Alle, der har behov for det kan ringe og efterfølgende få en personlig samtale«.

### Teologi

#### Har du nogen særlige interesser/felter indenfor teologien?

»Jorden og livet som skabt. Vores ansvar for jorden, skaberværket og vores medmennesker – ikke for vores egen skyld, men fordi det hele er skabt og villet af Gud. Min teologi bygger på glæde og undren over livet og dets mangfoldighed.«  
Brorsons salme »Op, al den ting, som Gud har gjort« (DDS. 15), beskriver meget af det der betyder noget for Lars Peters opfattelse af kristendommen. Ligesom han er præget af Grundtvigs livsglæde. Det minder jo om en naturreligion? »Naturreligioner opfatter planter, dyr og alt levende, som besjælet – som en del af Gud. Det gør kristendommen ikke, vi tror på at der står en guddommelig skaber bag – det er forskellen.«

#### Hvordan ser Gud ud?

»Gud ser ikke ud, men fornemmes som nærvær og tryghed, noget at støtte sig til når alt andet svigter.«

#### Hvordan oplever man Guds nærvær?

»Ved at færdes i stilhed i naturen, ved at bede en bøn og når man er i kirke«.

Lars Peter håber at vi bliver ved med at have en bred, dyb og rum-



Lars Peter Wandsøe Kristiansen er præst i Marstal og Ommel Kirker.

melig folkekirke i Danmark. Lokalt på Ærø ser han frem til et øget samarbejde på tværs af sognegrænserne, f.eks. i form af fælles temagudstjenester.

Det er stadig lørdag formiddag, telefonen på præstekontoret har været tavs et stykke tid. Lars Peter skal til at forberede sig til en kirkelig handling denne eftermiddag, men på et tidspunkt får præsten også fri. Fritiden bruger han på sin store interesse; haven og samvær med familie og venner på - og udenfor Ærø. Fra kirkebladet siger vi tak for interviewet, og på gensyn i de ærøske kirker.

Morten Petersen (medlem af menighedsrådet i Søby).

### HILSEN FRA SIDELINJEN

Søndag den 19. august 2007 holdt jeg min afskedsprædiken i Søby Kirke. Det var en bevægende dag, og så alligevel en dag jeg længe vil mindes med glæde, en smukkere afslutning på præstegerningen kan vel ingen ønske sig. En smuk pyn-tet kirke fyldt med en syngende menighed står stærkt i min erin-dring. Den efterfølgende sammen-komst var for mig en fin afslutning på dagen, herfra en stor tak til menighedsrådet, der efterkom mit ønske om at alle skulle være vel-komne, (selv om det kneb med pladsen).

Jeg er dybt rørt over de mange

afskedsgaver, det var overvældende, bøger, blomster og flasker i store mængder samt mange andre gode ting, desuden de mange pengegaver der har muliggjort en stor rundrejse i Filippinerne, først på året. Det blev godt og vel 3 uger med fantastiske oplevelser fra de historiske risterrasser i nord til palmeøerne i syd.

Nu er der gået nogle måneder, hvor jeg følger med på sidelinjen og forsøger at finde ud af hvordan det er at leve det arbejdsfrie liv, det er slet ikke så let endda. Set i bakspejlet er jeg taknemmelig over at sige farvel til et arbejde, som har fyldt meget fra først til sidst, et arbejde fyldt med glæde og udfordringer, det er jo langtfra alle der tænker sådan om deres arbejdsliv.

En ganske almindelig dag kan jeg gribe mig selv i at have dårlig samvittighed fordi der lige er smuttet et par timer med avislæsningen. Eller invitationen jeg sagde nej til fordi det var en weekend, hvor arbejdet normalt kalder. Men, jeg lærer det nok en dag.

Og det er dejligt at bo lige midt i sognet, møde de samme mennesker og fortsat følge med i liv og færden. Midt i sognet ligger Søby Kirke, her er intet forandret, her går livet i ring og for mig er gudstjenesten den uforanderlige stund, hvor jeg får næring til både hjerne og hjerte, det gør ingen forskel om jeg sidder på kirkebænken og glæder mig over at høre evangeliet og synge mine ynglingssalmer, for mig er der ikke forskel på om jeg er prædikant eller kirkegænger, det er indholdet og fællesskabet, der tæller. **Tak for 22 gode arbejdsår.**

*Kathrine Østergaard-Jensen  
(tidligere sognepræst i  
Søby Sogn).*

## **SKOLE FOR KIRKE OG TEOLOGI - et undervisningstilbud for voksne.**

I de senere år er interessen for kirken og troen glædeligvis vokset. Derfor er der også opstået et behov for undervisningstilbud indenfor

dette område, og i 1997 oprettede menighedsrådene i Svendborg Provsti på initiativ af en række menighedsrådsmedlemmer og præster et kursus i teologi for lægfolk under navnet: Skole for kirke og teologi.

Skolen tilbyder undervisning i traditionelle teologiske fag til alle interesserede på Sydfyn og Øerne. Det finansielle grundlag er dels kursisternes egenbetaling og dels støttes skolen økonomisk af menighedsrådene i Svendborg Provsti.

Underviserne er præster og gymnasielærere fra hele Fyn. Undervisningen finder sted i VUCs lokaler, Viebæltet 5, Svendborg.

Man kan deltage i et flerårigt kursus. Det foregår en lørdag om måneden i vinterhalvåret og omfatter en indføring i de teologiske discipliner: Gammel- og Ny Testamente, kirkehistorie, troslære, etik, religionshistorie og gudstjenestekundskab. Den årlige kursusafgift er 500 kr. Man kan gå direkte ind på det flerårige kursus, men hvis man synes, at man mangler elementære forudsætninger og gerne vil have en kortere introduktion, kan man begynde med et grundkursus til 400 kr.

NB! For nye hold vil det være sådan, at lørdagsundervisningen er skåret ned fra 3 til 2 moduler dvs. at man slutter kl. 13.45 i stedet for som før kl. 15.45. Til gengæld har vi forlænget kurset med 1 år så det stadig for »gamle elever« er 4 årigt, men for de nye, der begynder i efteråret 2008, vil det være 5 årigt.

Nærmere oplysninger og en tilmeldingsblanket kan findes i skolens pjece, som er fremlagt i kirkenes våbenhuse. Der kan også ske henvendelse til provstisekretær Gurli K. Madsen, Sundbrovej 64, Tåsinge, 5700 Svendborg, tlf. 62 22 50 37 (træffes tirsdag til torsdag), eller på e-post: gkm@km.dk

Tilmeldingsfristen er torsdag d. 21. august 2008. Kirkeskolen udsender girokort, men man kan

også betale over netbank konto 0903-60089434.

## **TEMADAGE I SKOLEN FOR KIRKE OG TEOLOGI 2008 - 09**

Det lidende menneske – i kristendommens, religionsfilosofiens og den medicinske videnskabs lys.

*Lørdag d. 13. september 2008.*  
**Forskningslektor Ph. d. Pernille Carstens, Århus Universitet:**  
»Om lidelsens årsag og mening iflg. Det gamle Testamente.«

*Lørdag d. 15. november 2008.*  
**Lektor dr. theol. Kirsten Busch Nielsen, København:**  
»Lidelsen som anfægtelse og anklage«.

*Lørdag d. 17. januar 2009.*  
**Rektor Henning Kjær Thomsen, Pastoralseminariet i Århus:**  
»Lidelsen i Det nye Testamente: Kristi lidelse og de kristnes lidelse.«

*Lørdag d. 14. marts 2009.*  
**Journalist, mag. art. Klavs Birkholm, Det Ethiske Råd:**  
»Den lægelige kamp mod menneskets lidelse – Bioteknologi og genterapi.«

*Temadagene finder sted på VUC, Viebæltet 5, Svendborg på de anførte dage fra kl. 10.00 til 14.00.*

Temadagene kører selvstændigt. Det er ikke en betingelse eller en forudsætning, at man går eller har gået på »Skolen for kirke og teologi«.

Pris i alt kr. 450. Tilmeldingsfristen er torsdag d. 21. august.

Provstisekretæren Gurli Klausholm Madsen tager imod tilmeldinger tlf. 62 22 50 37 eller på e-post: gmk@km.dk

Salmebogen bedes medbragt. Kirkeskolen udsender girokort, men man kan også betale over netbank konto 0903-60089434.

*Med venlig hilsen styrelsen  
for skolen for kirke og teologi.*

# ADRESSER M.M.

## Søby Kirke

Sognepræst Agnes Haugaard  
Bregninge Præstegård,  
Vester Bregninge 11, 5970 Ærøskøbing  
Tlf: 62 58 14 31, fax: 62 58 14 33  
E-mail: AHAU@KM.DK  
Træffes alle dage telefonisk mellem  
11.30-12.30 og efter aftale, fredag fred.  
Graver Max Hansen.  
Tlf. 30 11 61 59.  
Menighedsrådsformand Hanne Fynbo.  
Tlf. 63 35 06 26.

## Bregninge Kirke

Sognepræst Agnes Haugaard  
Bregninge Præstegård,  
Vester Bregninge 11, 5970 Ærøskøbing  
Tlf: 62 58 14 31, fax: 62 58 14 33  
E-mail: AHAU@KM.DK  
Træffes alle dage telefonisk mellem  
11.30-12.30 og efter aftale, fredag fred.  
Menighedsrådsformand  
Lizanne Lohmann Hansen  
Tlf: 62 58 13 02.  
Graver Niels-Jørgen Bech  
Skovbygade 29, 5985 Søby.  
Tlf: 62 58 12 58.

## Tranderup Kirke

Sognepræst Lars Ole Gjesing,  
Søndergade 43, 5970 Ærøskøbing,  
tlf. 62 52 11 72, fax 62 52 11 71.  
Træffes bedst kl. 11-12,  
undtagen mandag. logj@km.dk  
Graver Hans Jepsen Albertsen  
tlf.: 62 52 14 88.  
Menighedsrådsformand Lissi Anneberg  
tlf.: 62 52 27 24.

## Ærøskøbing Kirke

Sognepræst Lars Ole Gjesing,  
Søndergade 43, 5970 Ærøskøbing,  
tlf. 62 52 11 72, fax 62 52 11 71.  
Træffes bedst kl. 11-12,  
undtagen mandag. logj@km.dk  
Graver Christian Petersen  
tlf. 20 44 79 56. Træffes bedst på kirke-  
gården, kl. 10-11, undt. mandag.  
Menighedsrådsformand  
Lis Gundtoft, tlf. 62 52 25 32.  
Kirkegårdens drift i øvrigt  
Lars Danquart, tlf. 62 58 23 45.

## Rise Kirke

Sognepræst Janet Ligaard,  
Kirkeballevvej 4, St. Rise,  
telefon 62 52 15 47.  
Mobil tlf. 51 27 97 12.  
Træffes bedst hverdage kl. 11.30-12.30  
– undtagen man.  
Graver Vakant  
Gravermedhjælp  
Jens Kristian Hansen, Ryggerholmevej 4,  
telefon 62 52 14 47.  
Menighedsrådsformand  
Inger-Marie Albertsen,  
tlf. 62 52 25 92.

## Marstal Kirke

Sognepræst (kbf), provst,  
Anders Hauge  
Adr.: Kirkestræde 14, 5960 Marstal.  
Tlf. 62 53 10 80. Fax: 62 53 10 82.  
E-mail: aha@km.dk  
Træffes bedst kl. 11.00-12.00  
undt. mandag.

## Sognepræst

Lars Peter Wandsøe Kristiansen  
Adr.: Møllevejen 93, 5960 Marstal.  
Tlf. 62 53 11 09.  
E-mail: lpwk@km.dk  
Træffes bedst kl. 11.00-12.00  
undt. fredag.

## Kirke-/kirkegårdskontoret:

Kordegn Simon Winberg  
Ommelsvejen 24, 5960 Marstal.  
Tlf. 62 53 10 38. Fax: 62 53 10 37.  
E-mail: sjw@km.dk  
Træffetider: Mandag, tirsdag, fredag og  
lørdag kl. 9.30-11.30.  
Onsdag kl. 15.30-17.30. Torsdag lukket.

## Organist Karsten Hermansen

Tlf. 62 53 15 62.  
E-mail: khermansen@mail.dk  
Træffes bedst kl. 8.00-9.00 undt. onsd.

## Kirketjener, Marstal kirke

Helge Nygaard Hansen  
Tlf. 40 16 90 12. Mandag fri.

## Kirketjener, Ommel kirke

Verner Kristensen  
Tlf. 62 53 22 55. Onsdag fri.

## Menighedsrådsformand

Jens Hebsgaard  
Tlf. 29 29 40 04.  
E-mail: jens@hebsgaard.net

## Graver Gunnar Hansen

Træffes på kirkegården.  
Mobil 29 91 50 17.

## ARRANGEMENTOVERSIGT

Dato	Tid	Kirke	Arrangement
Lør. 7. juni	16.00	Ærøskøbing	Kammerkoret Broccoli - Danske og svenske sommersange.
Lør. 14. juni	17.00	Marstal	Koncert med Sønderjysk Pige Kors Juniorkor under ledelse af Katrine Thyngensen.
Ons. 25. juni	19.30	Ærøskøbing	Paul Nedergaard, orgel. Musik af Olivier Messiaen.
Tirs. 1. juli	19.30	Bregninge	Koncert med Ursula Bambuch, sopran og Kevin Duggan, orgel.
Ons. 2. juli	19.30	Marstal	Koncert med Kevin Duggan, orgel.
Lør. 5. juli	16.00	Rise	Koncert med kvartetten »Gentlemen of Jazz«.
Tirs. 8. juli	19.30	Tranderup	Orgelkoncert med Mats Larsson.
Ons. 9. juli	19.30	Marstal	Koncert med Mats Larsson, orgel, Edda Meyer, sopran, og Karsten Hermansen, baryton.
Tirs. 22. juli	19.30	Søby	Koncert med domorganist Flemming Dreisig, København. Orgelmusik af bla. Bach og Mozart.
Tors. 24. juli	19.30	Rise	Orgelkoncert med Jens E. Christensen.
Søn. 27. juli	09.30	Søby	Afslutningsgudstjeneste Singlefestival. Musik: festivalens deltagere. Prædikant og liturg tidl. sognepræst Kathrine Østergaard-Jensen.
Tirs. 29. juli	17.00	Ærøskøbing	Aarhus Universitetskor. Romantisk nordisk musik m.m.
Tors. 31. juli	19.30	Marstal	Koncert med Jochen Bruschi, violin og Karsten Hermansen, orgel.
Tors. 7. aug.	19.30	Marstal	Koncert med Claes Holmgren, orgel.
Man. 11. aug.	19.30	Bregninge	Orgelkoncert med Karsten Hermansen.
Tors. 21. aug.	19.30	Tranderup sognehus	Fællessang med Claus B.Nielsen, organist, og Ruth Nøjgaard, kirkesanger.
Man. 25. aug.	19.00	Marstal	Koncert med Händeltrioen – Susse Lillesøe, sopran, Grith D.-H. Westi, violin, og Hans Ole Thers, orgel.
Søn. 31. aug.	14.00	Søby	Gudstjeneste, Søby Havn. Ø-Havets Dag. Organist Paul Nedergaard, klaver og Søbykoret medvirker.

### Marstal Kirke

fredag den 29. august  
kl. 15.00-15.45

Nyt korskolehold begynder

### Aftensang i Marstal kirke, tirsdage kl 19.30

Musik, tekstlæsning og sang. Varighed ca. 25. min.

1. juli	Hauge	29. juli	Kristiansen
8. juli	Ligaard	5. aug.	Kristiansen
15. juli	Hauge	12. aug.	Kristiansen
22. juli	Hauge		

# GUDSTJENESTE-LISTE

SØBY	BREGNINGE	TRANDERUP	DATO	ÆRØSKØBING	RISE	MARSTAL	OMMEL
Kl. 9.30	Kl. 19.00	Kl. 9.30	1. juni 2. søndag efter Trin.	Kl. 11.00	Kl. 11.00	Kl. 16.00 Jazz Lars P. W. Kristiansen	Kl. 10.00 Anders Hauge
Kl. 11.00	Kl. 19.00	Kl. 11.00 Janet Ligård	8. juni 3. søndag efter Trin.	Kl. 19.30 Anders Hauge	Kl. 9.30	Kl. 10.00 Anders Hauge	Ingen
Kl. 9.30	Kl. 11.00	Kl. 9.30	15. juni 4. søndag efter Trin.	Kl. 11.00	Kl. 14.30	Kl. 10.00 Anders Hauge	Kl. 19.00 Anders Hauge
Kl. 11.00	Kl. 19.00	Kl. 11.00	22. juni 5. søndag efter Trin.	Kl. 9.30	Kl. 9.30	Kl. 10.00 Anders Hauge	Ingen
Kl. 19.00	Kl. 11.00	Kl. 14.30 L. P. W. Kristiansen	29. juni 6. søndag efter Trin.	Kl. 11.00 Janet Ligård	Kl. 9.30	Kl. 10.00 L. P. W. Kristiansen	Kl. 19.00 Lars Peter W. Kristiansen
Kl. 9.30	Kl. 19.00	Kl. 9.30	6. juli 7. søndag efter Trin.	Kl. 11.00	Kl. 11.00 Kaffe	Kl. 16.00 Anders Hauge	Kl. 10.00 Anders Hauge
Kl. 11.00 Janet Ligård	Kl. 19.00 Janet Ligård	Kl. 14.30 Anders Hauge	13. juli 8. søndag efter Trin.	Kl. 19.30 Anders Hauge	Kl. 9.30	Kl. 10.00 Anders Hauge	Ingen
Kl. 11.00 Janet Ligård	Kl. 19.00 L. P. W. Kristiansen	Kl. 11.00 Anders Hauge	20. juli 9. søndag efter Trin.	Kl. 9.30 Janet Ligård	Kl. 9.30	Kl. 10.00 L. P. W. Kristiansen	Kl. 19.00 Anders Hauge
Kl. 9.30 Kathrine Østergaard-Jensen	Kl. 16.00 L. P. W. Kristiansen	Kl. 9.30 Janet Ligård	27. juli 10. søndag efter Trin.	Kl. 19.30 L. P. W. Kristiansen	Kl. 11.00	Kl. 10.00 L. P. W. Kristiansen	Ingen
Kl. 9.30	Kl. 11.00	Kl. 14.30	3. august 11. søndag efter Trin.	Kl. 11.00	Kl. 9.30 Kaffe Lars Ole Gjesing	Kl. 16.00 L. P. W. Kristiansen	Kl. 10.00 Lars Peter W. Kristiansen
Kl. 9.30	Kl. 19.00	Kl. 9.30	10. august 12. søndag efter Trin.	Kl. 11.00 Jubilæum Biskoppen	Kl. 14.30 L. P. W. Kristiansen	Kl. 10.00 L. P. W. Kristiansen	Ingen
Kl. 11.00	Kl. 19.00	Kl. 11.00	17. august 13. søndag efter Trin.	Kl. 9.30	Kl. 9.30	Kl. 10.00 L. P. W. Kristiansen	Kl. 19.00 L. P. W. Kristiansen
Kl. 16.00 L. P. W. Kristiansen	Kl. 19.00 L. P. W. Kristiansen	Kl. 9.30	24. august 14. søndag efter Trin.	Kl. 19.30	Kl. 11.00 Lars Ole Gjesing	Kl. 10.00 Lars Peter W. Kristiansen	Ingen
Kl. 14.00 Ø-Havets Dag	Ingen	Kl. 11.00	31. august 15. søndag efter Trin.	Kl. 9.30	Kl. 9.30	Kl. 10.00 L. P. W. Kristiansen	Kl. 19.00 Anders Hauge
Kl. 11.00	Kl. 9.30	Kl. 14.30 L. P. W. Kristiansen	7. september 16. søndag efter Trin.	Kl. 9.30 Anders Hauge	Kl. 11.00 Anders Hauge	Kl. 16.00 Høstgudsfieste Anders Hauge	Kl. 10.00 Lars Peter W. Kristiansen